

ZAPISNIK

1. redne seje Sveta članic COBISS z dne 9. 12. 2011 ob 11:00 uri,
v sejni sobi IZUM-a v Mariboru, Prešernova 17.

Prisotni člani Sveta članic COBISS:

- Irena Sešek, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
- dr. Luka Šušteršič, Institut Jožef Stefan, Ljubljana
- dr. Zdenka Petermanec, Univerzitetna knjižnica Maribor
- dr. Milan Lovenjak, FF, Osrednja humanistična knjižnica, Ljubljana
- Irena Kordež, Pravna Fakulteta, Ljubljana
- Milena Doberšek, Knjižnica Ivana Potrča, Ptuj
- Maja Medic, Knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto

Opravičeno odsotni članici Sveta članic COBISS:

- Barbara Rogač, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana
- Doroteja Emeršič, Šolski center Ptuj

Predstavniki IZUM-a:

- Davor Šoštarič, dr. Marta Seljak, Tadeja Brešar, Mateja Petre

Dnevni red:

1. Konstituiranje Sveta
2. Problematika katalogizacije v sistemu COBISS.SI
3. Prehod na COBISS3/Katalogizacijo
4. Razno

K točki 1

Davor Šoštarič je poročal o volitvah v Svet članic COBISS. Od 206 poslanih glasovnic za izvolitev članov Sveta članic COBISS je bilo vrnjenih 109 glasovnic, od katerih je bila ena neveljavna. Naštel je izvoljene člane ter zaključil, da šteje Svet članic COBISS 9 članov in predlagal, da mu predseduje predstavnica Narodne in univerzitetne knjižnice, s čimer so se ostali člani soglasno strinjali.

Svet članic COBISS je soglasno sprejel naslednji

SKLEP 1: Svet članic COBISS ugotavlja, da je konstituiran, in za predsednico Sveta članic COBISS izvoli gospo Ireno Sešek.

K točki 2

Irena Sešek je povedala, da so člani Sveta v gradivu za sejo poleg osnovnega dokumenta Komisije za razvoj knjižničnega sistema Univerze v Ljubljani prejeli tudi dopis Rektorske konference RS, ki se nanaša na težave pri vzajemni katalogizaciji in vodenju bibliografij v sistemu COBISS, ter

zapisnik seje Osrednjih informacijskih centrov, kjer je bila obravnavana ista problematika. Glede na to, da večina pripomb leti na NUK in IZUM, je s stališča NUK-a povedala:

- NUK je zadolžen za nacionalna katalogizacijska pravila, vendar je pri pripravi nacionalnih pravil treba upoštevati tudi mednarodna pravila, ki pa se zelo počasi spreminjajo;
- v pripravi je prevod novega ISBD standarda;
- v dokumentu Problematika katalogizacije v sistemu COBISS.SI so omenjeni »pereči nerešeni problemi« - katalogizatorji naj sporočijo konkretne primere v NUK; verjetno se leti nanašajo na zapise, ki jih predvsem katalogizatorji v visokošolskih knjižnicah izdelujejo za potrebe raziskovalcev; tukaj je potrebno skupaj poiskati potrebne rešitve, ker to niso samo problemi katalogizacije;
- v NUK-u pripravljajo tudi nov katalogizacijski priročnik za obdelavo gradiva, kjer bodo bolj upoštevane uporabnikove potrebe in vse vrste gradiva;
- katalogizatorji morajo spremljati vsa obvestila, objavljena na spletnih straneh Komisije za katalogizacijo;
- NUK sproti v okviru svojih kadrovskih zmožnosti pregleduje in ocenjuje kakovost zapisov;
- na vsa zastavljena vprašanja katalogizatorjev iz vse Slovenije skušajo sproti odgovarjati.

S stališča IZUM-a je Davor Šoštarč glede posameznih točk dokumenta opozoril:

- IZUM in NUK ugotavljata slabo kakovost bibliografskih zapisov;
- COBIB je sicer res katalog, vendar pa skupaj s celotnim sistemom COBISS obsega kopico dejavnosti;
- veliko število katalogizatorjev je zelo resen problem tega sistema, veliko zapisov je slabše kakovosti;
- katalogizacijska pravila niso slaba, žal pa ne obsegajo vsega.
- o ločitvi vsebinske in formalne obdelave zapisov tudi v strokovnih krogih ni enotnega mnenja;
- določene bibliografske podatke (npr. polji 610 in 992) lahko vnese tudi oseba brez dovoljenja za vzajemno katalogizacijo;
- problema neobdelanega gradiva slovenskih knjižnic ne bi rešili s povečanjem števila katalogizatorjev, ampak z razbremenitvijo obstoječih katalogizatorjev z nalogami izven katalogizacije;
- namen konverzij je zmanjšanje ročnega dela; uspešnost je odvisna od kvalitete na izvoru;
- katalogizacijska pravila sledijo mednarodnim standardom; če so zastarela, naj jih stroka pregleda in predlaga spremembe;
- IZUM dopolnitve priročnikov COMARC objavlja sproti; izjemoma vnaprej objavimo dopolnitve, ki so nujne zaradi bibliografij;
- strokovni krogi naj čim prej pripravijo nova navodila za nove sodobne oblike gradiv, ker jih IZUM in naši uporabniki potrebujejo;
- v IZUM-u vodi začetni izobraževalni tečaj ista oseba, ki preverja naključno izbrane zapise, nadaljevalni tečaj vodi sicer druga oseba, vendar se obe osebi usklajujeta, zato zavrača očitke o različnem tolmačenju pravil predavateljev in redaktorjev;
- IZUM je kriterije točkovanja napak objavil leta 2009;
- glede »tržnega izobraževanja« je dejstvo, da je IZUM javni sektor in da mu državni proračun financira samo javno službo, kamor pa izvajanje tečajev ne sodi; stroški tečajev se zaračunajo po ceniku, ki ga določa Upravni odbor IZUM;

- zavrača kritiko o prepozmem načrtu programov izobraževanja, saj se vsebina tečajev iz leta v leto bistveno ne spreminja;
- kompleksnost katalogizacije je zahteva stroke;
- COBISS/OPAC je zanimiv tako za laično kot za strokovno javnost in vse pripombe o funkcionalnosti se beležijo in so vključene v analize za nadgradnje; glede očitkov o manjkajočih funkcionalnostih pa IZUM pričakuje konkretne pripombe;
- glavni problem paketnih vnosov je čas, potreben za analizo izvornih podatkov;
- IZUM podpira združitev pravil na enem portalu;
- črkovalnik v slovenskem in angleškem jeziku je predviden;
- glede vključevanja slovenskih knjižničarjev v načrtovanje novih modulov pa IZUM že sodeluje z različnimi strokovnimi združenji ter se udeležuje njihovih konferenc, prireditev, in sestankov;
- redakcijo zapisov v IZUM-u vsebinsko izvajamo v okviru svojih možnosti, bi pa bilo dobro imeti zanje posebno strokovno službo.

Člani Sveta članic COBISS so razpravljali še o:

- izobraževalnih tečajih v IZUM-u, dolžini njihovega trajanja in o iskanju možnosti njihovega financiranja.
- možnostih za javno objavo rešitev problemov na spletu,
- posebnem spletnem naslovu za pošiljanje obvestil o napakah, ki bi se reševale prednostno,
- ločitvi usposobljenosti katalogizatorjev na formalno in vsebinsko plat,
- seznanitvi NUK-ove Komisije za katalogizacijo s temami, ki so bile predmet razprave.

Svet članic COBISS je soglasno sprejel naslednji

SKLEP 2.1: Svet članic COBISS se je seznanil z dokumentom Problematika katalogizacije v sistemu COBISS.SI in podpira našete predloge. NUK in IZUM bosta preučila rešitve v okviru svojih zmožnosti.

V nadaljevanju so člani Sveta razpravljali o naslednjem:

- informacija o ustanovitvi Delovne skupine COBISS.SI v okviru Komisije za razvoj knjižničnega sistema UL ter da predsednica Komisije ni bila seznanjena z dopisom Rektorske konference;
- zato si moramo prizadevati za večjo medsebojno informiranost;
- o potrebi vpisovanja nekaterih, predvsem biografskih, podatkov v COBISS;
- o smiselnosti vsebinske obdelave za nekatere vrste gradiva;
- o zadostnosti minimalnega nabora podatkov;
- dejstvu, da je tudi članek knjižnično gradivo in je zato treba za opis upoštevati pravila za katalogizacijo;
- NUK bo obvestil vse založnike, da naj v petnajstih dneh po izidu knjige NUK-u pošljejo obvezni izvod
- v sklopu novih pravil bo NUK poskusil določiti obvezne podatke za različne nivoje obdelave, kar bo omogočilo hitrejšo obdelavo gradiva ;
- bibliotekarji bi potrebovali natančna navodila o tem, kaj se v zapise za osebne bibliografije vpisuje in kaj ne, saj so pritiski s strani raziskovalcev glede tega zelo veliki; zato bi

potrebovali močno podporo NUK-a in IZUM-a, pa tudi navodila s strani financerja (ARRS, univerze...).

Svet članic COBISS je soglasno sprejel naslednji

SKLEP 2.2: Svet članic COBISS predlaga, da osrednji specializirani knjižnični centri na naslednjem sestanku poskušajo določiti meje, katere bibliografske enote se naj ne upoštevajo pri vnosu v bibliografijo.

K točki 3

Dr. Marta Seljak je povedala, da je bila problematika licenc na področju vzajemne katalogizacije večkrat obravnavana tudi na Upravnem odboru IZUM in drugih delovnih telesih oziroma organih, zato so IZUM, NUK in Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani skupaj pripravili dokument »Prehod na COBISS3/Katalogizacijo«. Bistvo novega koncepta vzajemne katalogizacije je neposredno zapisovanje vseh bibliografskih podatkov (tudi popravkov in sprememb) v COBIB-u, kar pomeni tudi izjemno povečanje odgovornosti katalogizatorjev. Prehod je zahteven proces; najprej bodo organizirane predstavitve novosti in nato dvodnevni tečaji spoznavanja z vmesnikom za katalogizatorje nato pa usposabljanje v testnem okolju. Predstavila je priporočila za reorganizacijo knjižnic in njihovo organizacijo delovnega procesa v prihodnje ter izpostavila naslednje:

- ločitev postopkov prevzemanja zapisov iz COBIB-a od postopkov kreiranja in redigiranja zapisov;
- ločevanje med opisno katalogizacijo in vsebinsko obdelavo ni smotno niti racionalno;
- potreba po organiziranju redakcijske funkcij na ravni posamezne knjižnice
- vzpostavitev storitev katalogizacije v večjih knjižnicah/sistemih za manjše šolske, splošne, fakultetne in specialne knjižnice;
- čim večja integracija nabave in katalogizacije, ki jo podpirajo različni segmenti programske opreme COBISS3;
- v zapisih naj bo čim manj lokalnih posebnosti, ki odstopajo od standardov
- zapisi naj bodo narejeni v skladu z zahtevami vsaj srednje ravni popolnosti; delovno mesto katalogizatorjev, ki kreirajo ali redigirajo obstoječe zapise, bi moralo zahtevati vsaj univerzitetno izobrazbo;
- navajanje licence kot splošnega pogoja za zasedbo delovnega mesta je smiselno samo, če bo zaposleni pretežno katalogiziral.

Dr. Marta Seljak je dodala, da je namen navedenih priporočil zavarovati katalogizatorje, ki že vsa leta ustrezno in dobro delajo ter razrešitev določenih anomalij, ki so bile na tem področju ugotovljene.

Člani Sveta članic COBISS so razpravljali še o:

- situaciji, ki je nastala na področju katalogizacije,
- namenu izobraževanja katalogizatorjev ob prehodu na COBISS3/Katalogizacijo,

- vsebini dvodnevnega izobraževanja za programsko opremo in enodnevnega izpopolnjevanja iz katalogizacije,
- pravni podlagi za predlagane ukrepe in spremembo predpisov,
- možnosti ločitve na opisno katalogizacijo in vsebinsko obdelavo bibliografskih zapisov,
- tehnični plati zmogljivosti sistema za vzajemno katalogizacijo,
- vzpostavitvi »help deska« v NUK-u za pomoč katalogizatorjem,
- roku izvedbe za prehod na COBISS3/Katalogizacijo,
- kompatibilnosti sistemov COBISS2/ Katalogizacija in COBISS3/Katalogizacija v obdobju prehoda.

Svet članic COBISS je soglasno sprejel naslednji

SKLEP 3: Svet članic COBISS se je seznanil z dokumentom Prehod na COBISS3/Katalogizacijo in podpira v njem navedene splošne cilje in priporočila. Pri konkretizaciji glede postopka prehoda ni enotnega mnenja, zato bo Svet članic COBISS o tem še podal svoja priporočila. Do naslednje seje člani Sveta pošljejo pisne predloge.

K točki 4

Člani Sveta članic COBISS so pregledali zapisnik zadnje seje Sveta, z dne 21. 12. 2010, nanj ni bilo podanih nobenih pripomb.

Seja je bila zaključena ob 14:50 uri.

Irena Sešek
Predsednica Sveta članic COBISS